

Αθήνα,
5 Ιουνίου 2001
Αρ. Πρωτ. 13810

Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
Κυρία Βάσω Παπανδρέου
Σταδίου 27 & Δραγατσανίου 2
101 83 ΑΘΗΝΑ

ΠΟΡΙΣΜΑ (αρθρ.4 παρ.6 ν.2477/97)
Για τις υπ' αριθμ. 11408/00,13810/00, 16077/00 αναφορές των κ.κ.

.....

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Με τις ανωτέρω αναφορές τους οι κ.κ., οι οποίοι δεν είναι ούτε δημότες, ούτε κάτοικοι του Δήμου Παπάγου παραπονούνται για την επιβολή σε αυτούς από το Δήμο Παπάγου δυνητικού τοπικού ανταποδοτικού τέλους για την τέλεση του γάμου τους σε ιερό ναό που υπάγεται στο Δήμο. Συγκεκριμένα, οι ανωτέρω πολίτες, μετά την τέλεση του γάμου τους σε ιερό ναό που βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Παπάγου, μετέβησαν στο κατά τόπον αρμόδιο ληξιαρχείο για τη δήλωση του γάμου τους, όπου τους ζητήθηκε η καταβολή τέλους υπέρ του Δήμου ύψους 30.000 δρχ.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε με την από 18 Αυγούστου 2000 επιστολή του προς το Δήμο την παροχή εξηγήσεων για την επιβολή του σχετικού τέλους.

Ο Δήμος Παπάγου με το υπ'αριθμ. 4362/27-10-2000 έγγραφό του ενημέρωσε το Συνήγορο του Πολίτη ότι:

- Το ανωτέρω τέλος επεβλήθη με την υπ'αριθμ. 111/6-11-1995 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παπάγου δυνάμει του άρθρου 25 παρ.1 και 14 του Ν.1828/1989, συνιστά δηλαδή ειδικό τοπικό δυνητικό ανταποδοτικό τέλος.
- Η απόφαση αυτή διαβιβάστηκε στην Περιφέρεια Αττικής με το υπ'αριθμ. 3042/13-6-1995 έγγραφο του Δήμου Παπάγου, η οποία το ενέκρινε με τις τότε ακολουθούμενες διαδικασίες.
- Η Περιφέρεια Αττικής αναφερόμενη στο υπ'αριθμ. 2145/23-4-1997 έγγραφό της στην υπ'αριθμ. 154/1996 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παπάγου σχετικά με το ζήτημα, παρέπεμψε στο υπ'αριθμ.3012/7-4-1997 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθώς και στην υπ'αριθμ. 12/1997 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ζήτησε την πιστή τους εφαρμογή από το Δήμο Παπάγου

- Ο Δήμος εφάρμοσε πιστά τα ανωτέρω έγγραφα που του υπέδειξε η Περιφέρεια Αττικής. Υπήρξε μάλιστα αναλυτική παρουσίαση της συμμόρφωσης του Δήμου στα διαλαμβανόμενα στα ανωτέρω έγγραφα.
- Υπήρχε πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερομένων για την τέλεση του γάμου τους σε ιερούς ναούς του Δήμου Παπάγου μη κατοίκων και μη δημοτών Παπάγου για το οφειλόμενο από αυτούς τέλος. Η ενημέρωση αυτή γινόταν από τους ιερείς των Ναών αυτών.
- Το τέλος αυτό επιβάλλεται σε γάμους και βαπτίσεις και ότι «δεν εφαρμόζεται σε νεκρώσιμες ακολουθίες, γιατί οι ετεροδημότες δεν κάνουν τις κηδείες τους στο δήμο μας, αλλά μόνο γάμους και βαπτίσεις, στους οποίους μπορούν να επιδειχθούν.»¹

Το έγγραφο αυτό συνοδεύεται από σειρά αντιγράφων των αναφερόμενων σε αυτό εγγράφων μεταξύ των οποίων η υπ' αριθμ.414/4-8-1995 απόφαση του Δημάρχου Παπάγου με θέμα την παροχή υπηρεσιών στον περιβάλλοντα του Ι.Ν. Αγίας Σκέπης χώρο κατά την τέλεση μυστηρίων, το από 10-12-1996 υπηρεσιακό σημείωμα του Δήμου Παπάγου που αναφέρεται στον προϋπολογισμό εξόδων του Δήμου για παροχή υπηρεσιών τελέσεως θρησκευτικών μυστηρίων στους Ιερούς Ναούς και το υπ' αριθμ.4970/3-11-1995 έγγραφο του Δήμου προς τον Ιερό Ναό της Αγίας Σκέπης, με το οποίο εκτός των άλλων ζητείται από τους λειτουργούς του Ιερού Ναού να προτρέπουν όσους μη κατοίκους ή μη δημότες Παπάγου τελούν οποιοδήποτε μυστήριο στο Ναό, να προσέρχονται στο Δημαρχείο για να καταβάλουν το ειδικό τοπικό δημοτικό τέλος.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, μετά από ενδελεχή μελέτη όλων των στοιχείων που του χορηγήθηκαν από το Δήμο Παπάγου, του απηύθυνε τις ακόλουθες παρατηρήσεις με την από 28-2-2001 επιστολή του.

- Παρατήρησε ότι η νομιμότητα της επιβολής του τέλους κρίνεται μόνο από τη βάση του, η οποία είναι η υπ' αριθμ.111/06-06-1995 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παπάγου. Από την κανονιστική αυτή διοικητική πράξη και τα περιεχόμενα σε αυτή θα μπορέσουν να συναχθούν συμπεράσματα για τη νομιμότητα της επιβολής του τέλους. Επίσης, τόνισε ότι η ανωτέρω απόφαση ρητά αναφέρει ως νομοθετική βάση (εξουσιοδότηση) για την επιβολή του τέλους τη διάταξη του άρθρου 25 παρ.1 περ.ε' του Ν.1828/1989. Δηλαδή βάσει της διάταξης αυτής και καμίας άλλης προγενέστερης ακόμα και ισχύουσας διάταξης επιβλήθηκε από το Δήμο Παπάγου το τέλος.

¹ Αυτούσιο απόσπασμα από το υπ' αριθμ. 4362/27-10-2000 έγγραφο του Δήμου Παπάγου προς το Συνήγορο του Πολίτη.

- Αναφέρθηκε αναλυτικά στην ανάγκη συνδρομής δύο προϋποθέσεων για την επιβολή του τέλους αυτού, όπως προκύπτουν από τα έγγραφα του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και του Ν.Σ.Κ. Συγκεκριμένα μάλιστα παρατήρησε ότι:

Α. Πρέπει να γίνεται ρητή αναφορά της ειδικής και μάλιστα εξαιρετικής παρεχόμενης υπηρεσίας ή έργου, η εκτέλεση του οποίου θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Σύμφωνα με το ΝΣΚ το αν η ειδική αναφορά υπηρεσιών και έργων πληροί τις ανωτέρω αντιπαροχές, οι οποίες, σύμφωνα με τη γραμματική και τελεολογική ερμηνεία της διάταξης του νόμου πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά και όχι διαζευκτικά για να είναι δυνατή η επιβολή του τέλους, είναι ζήτημα πραγματικό κρινόμενο κατά περίπτωση².

Στην προκειμένη περίπτωση ο Δήμος Παπάγου στην απόφασή του αναφέρει ως ειδική και μάλιστα εξαιρετική παρεχόμενη υπηρεσία την καθαριότητα, το φωτισμό, τη στάθμευση εκτός χώρου εκκλησίας, κ.λπ. Η ενδεικτική αυτή απαρίθμηση των προφανώς κύριων υπηρεσιών του Δήμου που παρέχονται προς τους μη δημότες, οι οποίοι τελούν το γάμο ή τη βάπτισή των τέκνων τους σε ναούς που βρίσκονται τα όρια του Δήμου, έστω κι αν εκκληφθούν ειδικά ως υπηρεσίες φωτισμού του περιβάλλοντος του ναού ή καθαριότητας της περιοχής, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να αποτελέσουν ειδικά παρεχόμενες υπηρεσίες.

Πράγματι, οι ανωτέρω υπηρεσίες αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση του Δήμου, για την οποία εισπράττει και τα σχετικά τέλη. Παρατηρείται μάλιστα ότι τα τέλη αυτά δεν βαρύνουν αποκλειστικά τους δημότες, αλλά τους κατοίκους της περιοχής. Τα τέλη μάλιστα αυτά βαρύνουν τον εκάστοτε κάτοχο ακινήτου που βρίσκεται στην περιοχή, καθώς εισπράττονται μέσω του λογαριασμού παροχής ηλεκτρικού, δηλαδή διέπονται από σχετική πραγματοπάγια.

Προκειμένου να μπορεί να θεμελιωθεί ειδικά παρεχόμενη υπηρεσία στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να θεμελιώνεται εμπειριστατωμένα στην απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που επιβάλλει το τέλος η ανάγκη για την ειδική υπηρεσία που ξεπερνά το μέτρο της γενικότερης υποχρέωσης του Δήμου, για την οποία ήδη εισπράττονται ανταποδοτικά τέλη. Δηλαδή, θα πρέπει να αναφέρεται τουλάχιστον γιατί ένας γάμος προκαλεί τόσο ρύπανση στην περιοχή εκτός του ιερού ναού ώστε να απαιτείται ειδική υπηρεσία καθαριότητας από πλευράς του Δήμου. Ή να εξηγείται για ποιο λόγο ο Δήμος δεν υποχρεούται ούτως ή άλλως να φωτίζει τις πλατείες του, οπότε ο φωτισμός

κατά τη διάρκεια του γάμου αποτελεί ειδικά παρεχόμενη υπηρεσία για, την οποία εισπράττεται ειδικό τέλος. Στα σημεία αυτά η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου δεν είναι ούτε σαφής, ούτε αιτιολογημένη. Και βέβαια δε θα απαιτούνταν ειδική αιτιολόγηση στην προφανή περίπτωση της ύπαρξης διαφημιστικής πινακίδας, η οποία ανά τρεις μέρες ανανεώνεται με άλλες αφίσες, οπότε εξαιτίας της αποκόλλησης χαρτιού και της εκτεταμένης χρήσης κόλλας είναι προφανής η ανάγκη ειδικής καθαριότητας του χώρου μπροστά από αυτή που οφείλει να βαρύνει τον κάτοχο της πινακίδας. Στην περίπτωση όμως της τέλεσης γάμου ή βαπτίσεως, η ειδική καθαριότητα ή ο ειδικός φωτισμός ή η ειδική στάθμευση (αν ο Δήμος ήθελε να παρέχει ειδικούς χώρους στάθμευσης θα έπρεπε να οργανώσει μια δημοτική επιχείρηση ελεγχόμενης στάθμευσης) δεν είναι προφανή.

Περαιτέρω, η σωρευτική συνδρομή³ των σκοπών, στους οποίους η παρεχόμενη ειδική υπηρεσία πρέπει να αποβλέπει, δηλαδή η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η ανάπτυξη της περιοχής και η καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών δεν εξασφαλίζεται πραγματικά στην περίπτωση του ειδικού ανταποδοτικού τέλους που θεσπίσθηκε. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από την επιστολή του Δήμου Παπάγου, η οποία αναφέρει ρητά ως εξυπηρετούμενο σκοπό αποκλειστικά την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Εξάλλου, είναι πρόδηλο ότι η περιοχή του Παπάγου δεν αναπτύσσεται με την επιβολή τέλους στους μη δημότες που τελούν το γάμο τους σε αυτή ούτε έτσι βελτιώνεται η ζωή των κατοίκων της.

Β. Πρέπει να προϋπολογίζεται αναλυτικά στην απόφαση του Δ.Σ. η δαπάνη που θα απαιτηθεί για την ικανοποίηση του ειδικού σκοπού για τον οποίο επιβάλλεται το τέλος, οπότε ανάλογα να υπολογίζεται το ανταποδοτικό τέλος⁴.

Στην απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, όμως, δε γίνεται κανένας υπολογισμός του κόστους των πρόσθετων ειδικών υπηρεσιών που πρέπει να παρέχονται από το Δήμο, απλώς

³ Για την ανάγκη σωρευτικής συνδρομής βλ. εκτός από τη σχετική Γνωμοδότηση ΝΣΚ την ΜΔΠρΑθηνών 3314/1993, ΔιΔικ 1994, κατά την οποία «*δεδομένου ότι αυτά επιβάλλονται για την αντιμετώπιση τοπικών έργων στην περιοχή δήμων και κοινοτήτων που συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη διαβίωση των πολιτών τους*».

⁴ Βλ. Σχετικά υπ' αριθμ.3012/07.04.1997 έγγραφο της Δ/σης Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών και υπ' αριθμ. 25425/04.08.1998 έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας κατά το οποίο «*Αφού η απόφαση του Δ.Σ. είναι κανονιστική και επιβάλλει τέλη ανταποδοτικού χαρακτήρα έπρεπε να είναι ανάλογα διατυπωμένη δηλαδή να περιλαμβάνει πίνακα με το σύνολο των εξόδων και αντίστοιχη στήλη με την κατανομή των εσόδων αλλιώς δεν δικαιολογείται η επιβολή του ποσού*».

γίνεται προϋπολογισμός του εισπραττόμενου από το Δήμο ποσού.

Αυτό καθιστά τον υπολογισμό της ανταποδοτικότητας του τέλους ανύπαρκτο και επομένως δεν στοιχειοθετείται ο ανταποδοτικός χαρακτήρας.

- Διαπίστωσε ότι λόγω των ανωτέρω η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Παπάγου δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη και κατά συνέπεια στερούνταν νομίμου ερείσματος.
- Επισήμανε ότι η ενημέρωση των υπόχρεων στην καταβολή του τέλους από τους ιερείς δεν είναι επαρκής και δεν αποδεικνύεται, με δεδομένο ότι οι ιερείς δεν αποτελούν υπαλλήλους του Δήμου και κατά συνέπεια δεν υπόκεινται στις διαταγές της Δημοτικής αρχής.
- Παρακάλεσε το Δήμο Παπάγου να σταματήσει την είσπραξη του παρανόμου δυνητικού ανταποδοτικού τέλους που τέθηκε σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. για να μπορεί ο Δήμος να «εκμεταλλευτεί» την τάση⁵ να γίνονται γάμοι και βαπτίσεις στην περιοχή του Παπάγου και να επιστραφούν τα ποσά που κατέβαλαν οι ανωτέρω πολίτες ως αχρεωστήτως καταβληθέντα.

Στην υπ' αριθμ. 1549/12-4-2001 απάντησή του επί του θέματος ο Δήμος Παπάγου ενημέρωσε το Συνήγορο του Πολίτη ότι:

- Συμπλήρωσε με απόφαση του Δημοτικού του Συμβουλίου την απόφαση περί επιβολής του τέλους με την επίκληση του άρθρου 19 του Β.Δ.24/9-20/10/1958, θεωρώντας ότι το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη τον προέτρεπε προς συμπλήρωση της δικαιολογητικής βάσης της διάταξης.
- Τόνισε ότι η επιβολή του τέλους δικαιολογείται διότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες στις οποίες αντιστοιχεί το τέλος αυτό ξεπερνούν το μέτρο της γενικότερης υποχρέωσης του Δήμου και διότι υπάρχει ανάγκη για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.
- Υπογράμμισε ότι κατά την άποψή του δεν απαιτείται σωρευτική, αλλά διαζευκτική συνδρομή των προϋποθέσεων του νόμου 1828/1989 και ότι είναι προφανής από τη μορφή του τέλους ότι αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάπτυξη της περιοχής. Μάλιστα απέδωσε στην παροχή των ειδικών και εξαιρετικών υπηρεσιών

⁵ Η έκφραση περιέχεται αυτούσια στην υπ' αριθμ.111/1995 απόφαση του Δ.Σ. Παπάγου.

του Δήμου Παπάγου την προτίμηση των πολιτών για την τέλεση γάμων στους ναούς του Παπάγου, η οποία κατά το Δήμο είναι αποδεικνύεται από την τέλεση ετησίως 250 γάμων στον Ιερό Ναό της Αγίας Σκέπης.

- Παρατήρησε ότι το ζήτημα του υπολογισμού της ανταποδοτικότητας του τέλους, που μπορεί να συνάγεται και από τα στοιχεία του φακέλου, καλυπτόταν από το από 6-6-1995 υπηρεσιακό σημείωμα του Δήμου. Πληροφόρησε δε το Συνήγορο του Πολίτη ότι το Δ.Σ. συμπλήρωσε την υπ' αριθμ. 154/30-12-1996 απόφασή του με τον προϋπολογισμό εξόδων του Δήμου για την παροχή υπηρεσιών κατά την τέλεση θρησκευτικών μυστηρίων⁶.

Κατόπιν της απάντησης αυτής ο Συνήγορος του Πολίτη παρατηρεί επιπροσθέτως των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως τα ακόλουθα σημεία, όσον αφορά την επιβολή του δυνητικού ανταποδοτικού τέλους από το Δήμο Παπάγου.

Αναφορικά με την επίκληση από το Δήμο Παπάγου, όπως αναφέρει ο ίδιος, σε νεότερη απόφασή του, του άρθρου 19 του Β.Δ. 24/9-20/10/1958, είναι σαφές ότι αυτή είναι περιττή γιατί δεν καλύπτει τη συγκεκριμένη παρεχόμενη από το Δήμο υπηρεσία. Πράγματι, η ανωτέρω διάταξη αναφέρεται σε εκείνους που κάνουν χρήση δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών. Νομολογιακά δε καθορίζεται⁷ ότι για να επιβληθεί το κατ' άρθρο 19 τέλος ή δικαίωμα για χρήση δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου έργου ή υπηρεσίας πρέπει να έχει εκδοθεί κανονιστική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που να επιτρέπει κατ' αρχήν την μετά από άδεια χρήση του εν λόγω κτήματος, έργου ή υπηρεσίας από τρίτο πρόσωπο. Δηλαδή, η έννοια της υπηρεσίας συνίσταται σε μία πάγια (ακίνητη) παρεχόμενη από τον πρωτοβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης υπηρεσία, την οποία δε δικαιούται κατ' αρχήν ο τρίτος που τη χρησιμοποιεί αλλά κατ' εξαίρεση και μετά από άδεια του Οργανισμού τη χρησιμοποιεί. Στην περίπτωση του τέλους για τις διενεργούμενες τελετές στους ιερούς ναούς, ούτε προηγούμενη άδεια δίνεται από το Δήμο Παπάγου στους μη δημότες του για τη χρήση υπηρεσιών, ούτε οι υπηρεσίες που παρέχονται και αντίστοιχα χρησιμοποιούνται από το Δήμο θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως πάγιες, όταν ο ίδιος ο Δήμος τις χαρακτηρίζει ως εξαιρετικού χαρακτήρα. Εξάλλου, είναι αμφίβολο αν η κανονιστική πράξη του Δήμου, η οποία επικαλείται την εφαρμογή του άρθρου 19, γνώση της οποίας δεν έχει ο Συνήγορος του Πολίτη, πληροί τις νομολογιακές προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν. Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 19 του Β.Δ. 24/9-

⁶ Επί του θέματος αυτού παρατηρείται ότι η συμπλήρωση της αιτιολογίας γίνεται με υφιστάμενα και όχι με μελλοντικά στοιχεία του φακέλου, οπότε η επιβολή του τέλους χωρίς την έκδοση των συμπληρωματικών εγγράφων έγινε με βάση πράξη αναιτιολόγητη και συνεπώς ακυρωτέα.

⁷ Βλ. ΠΠρΒερ 88/1991, ΑρχΝ 1992 και πρβλ. ΔΕΦ Πατρών 239/1987, ΝοΒ 1987, ΔΕΦ Θεσσαλονίκης 358/2000, ΔιΔίκ. 2000.

20/10/1958 και η νομιμότητα του επιβαλλόμενου τέλους θα πρέπει να εξετασθεί μόνο στη βάση που παρέχεται από το άρθρο 25 παρ.14 του Ν. 1828/1989.

Ακόμα κι αν παρακαμφθεί η νομολογιακά διατυπωμένη άποψη από την οποία μπορεί να συναχθεί ότι το τοπικό δυνητικό τέλος του άρθρου 25 παρ.14 του Ν.1828/1989 επιβάλλεται μόνο σε πολίτες του Δήμου ή της Κοινότητας –στην έννοια δε του πολίτη θα πρέπει να ενταχθεί ο έχων κατοικία ή οποιαδήποτε επαγγελματική εγκατάσταση- και όχι σε τρίτους⁸, δεν είναι προφανής η καλή χρήση της διάταξης για την επιβολή του τέλους αυτού.

Εκτός από τις αιτιάσεις που ο Συνήγορος του Πολίτη ανέπτυξε παραπάνω και στην αλληλογραφία του με το Δήμο Παπάγου αναλυτικά, θα πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα ο εξαιρετικός χαρακτήρας των παρεχομένων υπηρεσιών. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Δήμος Παπάγου στο υπ' αριθμ. 1549/2001 έγγραφό του επικαλείται τις εξής ως εξαιρετικά παρεχόμενες υπηρεσίες, οι οποίες προϋποθέτουν την απασχόληση πρόσθετου προσωπικού:

« (1) Για την καθαριότητα του περιβάλλοντος χώρου και των χώρων στάθμευσης απασχολούνται κατ'εξαίρεση τα σαββατοκύριακα 2 εργάτες-οδοκαθαριστές (ένας σε κάθε ναό).

(2) Για τη συντήρηση του πρασίνου, πότισμα – κούρεμα γκαζόν απασχολείται κατ'εξαίρεση τα σαββατοκύριακα 1 κηπουρός.

(3) Για τη συντήρηση του ηλεκτροφωτισμού απασχολείται κατ'εξαίρεση τα σαββατοκύριακα 1 ηλεκτρολόγος.»

Για να χαρακτηριστούν ως εξαιρετικές και ειδικές οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να θεμελιώνεται και η αιτιώδης συνάφειά τους με τις τελετές στις οποίες επιρρίπτει ο Δήμος Παπάγου το κόστος τους. Για παράδειγμα, η συντήρηση του πρασίνου στην περιοχή των ιερών ναών η οποία προϋποθέτει ούτως ή άλλως το τακτικό τους πότισμα είναι ανεξάρτητη υποχρέωση του Δήμου και συγκεκριμένα της Διεύθυνσης κηποτεχνίας του. Εν ολίγοις, δεν είναι νοητή η σύνδεση του ποτίσματος του γρασιδιού με την τέλεση γάμων τα σαββατοκύριακα σε ναό του Δήμου Παπάγου (αν χρειάζεται πότισμα ή άλλη περιποίηση το γρασίδι για να είναι σε ανεκτή κατάσταση, οι εργασίες αυτές για τις οποίες πληρώνεται ο Δήμος Παπάγου από τους δημότες του, θα πρέπει να γίνουν τις κατάλληλες ημέρες είτε αυτές είναι αργίες είτε όχι). Επίσης, δε γίνεται κατανοητό πως τα οχήματα που σταθμεύουν σε χώρο κοντά στο Ναό προκαλούν σκουπίδια που πρέπει να καθαρίζουν οι οδοκαθαριστές, ή πως η

⁸ Βλ. Σχετικά ΤρΔΠρωτΠειραιώς, 1414/1998, ΔιΔικ. 1999, όπου «επειδή σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη δηλαδή η επιβολή χρηματικών υποχρεώσεων, η καταβολή των οποίων συνδέεται με την παροχή ειδικής ωφέλειας στους **υπόχρεους πολίτες του Δήμου ή της Κοινότητας** (απόλαυση δημόσιας υπηρεσίας ή δημοσίου πράγματος)....».

αυξημένη ρύπανση της περιοχής οφείλεται σε γάμους και βαπτίσεις και όχι σε άλλες αιτίες.

Στην προκειμένη περίπτωση ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο καταστράτηγησης των υφιστάμενων νομοθετικών διατάξεων καταχρηστική άσκηση των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών που διαθέτει ο Δήμος Παπάγου και μάλιστα κατά παγιωμένο τρόπο⁹.

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Επειδή στην προκειμένη περίπτωση η προσφυγή στη δικαιοσύνη από μεμονωμένα άτομα είναι αμφίβολη λόγω της πολύ μικρής αξίας της διοικητικής διαφοράς και λόγω των συνθηκών υπό τις οποίες το ποσό αυτό καταβάλλεται, σας παρακαλούμε να μελετήσετε τα ανωτέρω ενδεχόμενα και εφόσον καταλήξετε σε συμπεράσματα αντίστοιχα με αυτά του Συνηγόρου του Πολίτη να λάβετε όλα τα μέτρα στο πλαίσιο της εποπτικής σας αρμοδιότητας για την επαναφορά στη νομιμότητα.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας και παραμένουμε στη διάθεσή σας, αξιότιμη κυρία Υπουργέ, τόσο εγώ όσο και οι συνεργάτες μου, για κάθε πληροφορία ή διευκρίνιση που θα χρειαστείτε.

Με τιμή

...
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοιν. 1. Περιφέρεια Αθηνών
Γραφείο Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας

2. Δήμαρχο Παπάγου
Κύριο Βασίλειο Ξύδη

3. Πολίτες

⁹ Το γεγονός αυτό δεν επηρεάζεται από το υπ'αριθμ.19764/16.05.2001 έγγραφο της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με το οποίο η υπ'αριθμ. 64/2001 απόφαση του Δ.Σ. Παπάγου είναι νόμιμη. Πράγματι η καθ'εαυτή νομιμότητα της ανωτέρω απόφασης δεν αμφισβητείται. Τίθεται απλώς ερώτημα για το συνολικό ζήτημα της νομιμότητας του επιβληθέντος τέλους, επί του οποίου δεν έχει αποφανθεί ρητά η Περιφέρεια.